

KONSULTACJE PROJEKTU UCHWAŁY WS. WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

I OBSZARU REWITALIZACJI MIASTA OLSZTYNA

01.04.2022 r. – 30.04.2022 r.

PROTOKÓŁ Z OTWARTEGO SPOTKANIA KONSULTACYJNEGO

Temat: Prezentacja diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji wraz z propozycją obydwu obszarów, sporządzonej na potrzeby przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Olsztyna

Termin: 21.04.2022 r. godz. 17.00 – 19.00

Miejsce: Centrum Techniki i Rozwoju Regionu „Muzeum Nowoczesności”, budynek dawnej Zajezdni Trolejbusowej, Olsztyn, ul. Knosały 3b

Przebieg spotkania:

Spotkanie rozpoczęło się od przywitania gości przez Justynę Sarnę-Pezowicz, Dyrektora Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich, Urzędu Miasta Olsztyna (UMO), która omówiła charakter i harmonogram prowadzonych konsultacji społecznych. Szczegółowo poinformowała zebranych gdzie można znaleźć konsultowane materiały i zaprosiła do zapisywania się na warsztaty, dotyczące szukania potencjałów rozwoju na proponowanym obszarze rewitalizacji, planowanych na 25.04.2022 r. Następnie przedstawiła eksperta, dra inż. arch. Łukasza Pancewicza, urbanistę, autora diagnozy.

Łukasz Pancewicz- przedstawił zebrany charakterystykę procesu rewitalizacji, prowadzonej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji oraz streścił metodologię przyjętą na potrzeby wyznaczenia obszarów zdegradowanego i rewitalizacji dla Olsztyna, wyniki i wnioski z analizy zebranych wskaźników. Po prezentacji rozpoczęła się dyskusja.

W.N., Przedstawiciel Rady Osiedla Wojska Polskiego - zadał pytanie dlaczego ulica Towarowa jest takim problemem, zauważając, że jest to dzielnica przemysłowa, w niewielkim stopniu zaludniona.

M.A., Radny Rady Miasta Olsztyna - w odpowiedzi stwierdził, że Towarowa jest i będzie problemem, ponieważ miasto planuje wybudowanie tam, kolejnych bloków komunalnych, więc kryzys społeczny tam zdiagnozowany z pewnością będzie się natężać. Następnie zaproponował, aby w ramach analizy danych demograficznych, uzupełnić diagnozę o lokalizację miejsc, gdzie mieszka szczególnie duża liczba seniorów, co może nas naprowadzić na działania do nich skierowane.

Łukasz Pancewicz - potwierdził, że jest możliwość dokonania takiej analizy, ponieważ dysponujemy odpowiednimi danymi.

Paulina Żukowska, Wydział Strategii i Funduszy Europejskich UMO- zauważyła, że diagnoza nie zawiera takiej analizy ponieważ, jej zadaniem jest znalezienie zjawisk kryzysowych. Wynik takiej analizy może być natomiast przydatny do określania potencjałów rozwojowych obszarów rewitalizacji na najbliższych warsztatach, służących poszukiwaniu potencjałów.

H.P., przedstawiciel organizacji społecznej - zadał pytanie czy w ramach GPR planowane są projekty obejmujące obiekty sportowe, ponieważ stadion rugby przy ul. 15 Dywizji znalazł się poza proponowanym obszarem rewitalizacji.

Łukasz Pancewicz - inwestycje mogą być realizowane poza obszarem, jeśli są nakierowane na rozwiązywanie problemów zdiagnozowanych na obszarze i do społeczności z obszaru rewitalizacji.

Paulina Żukowska - konkretne projekty, które będą odpowiedzią na zdiagnozowane na obszarze problemy będą mogły dotyczyć infrastruktury zarówno sportowej, jak i kulturalnej i społecznej, lecz jest to kolejny etap pracy nad Gminnym Programem rewitalizacji, po przyjęciu uchwały w sprawie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W.N. - zaprezentowana mapa z rozkładem przestrzennym danych nt. osób z niepełnopravnościami zasiłków z MOPS, może nie jest czynnikiem delimitującym, ale stanowi cenną wiedzę o lokalizacji tych osób, bo możemy tam skierować działania związane ze zwiększaniem dostępności dla tych osób.

Łukasz Pancewicz – zauważył niedoskonałość tej danej, ponieważ mówi nam tylko o liczbie tych osób, które zdecydowały się złożyć wnioski o zasiłek z MOPS, a nie wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami w rozumieniu ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Zauważył również, że projektowanie uniwersalne jest obecnie obligatoryjnym elementem realizowania inwestycji i staje się standardem, nie tylko w obszarze działań skierowanych do osób wykluczonych.

LM., przedstawiciel Rady Osiedla Zatorze - zaprezentowany obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji pokrywa się z kształtem Olsztyna z lat 50-tych, obejmując głównie stare dzielnice. Zauważył, jak istotną barierą rozwoju północnych osiedli są tory kolejowe, dzielące miasto na dwie części. Przypominał, że dodatkowe trzy przejścia przez tory kolejowe, w tym przejście pieszo-rowerowe na przedłużeniu ul. Kajki, zostały zaplanowane już w Zintegrowanym Programie Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia w 2015 r. i są bardzo oczekiwane przez mieszkańców zatorzańskich osiedli.

Łukasz Pancewicz - problem torowiska rozdzielającego miejskie dzielnice, występuje w wielu polskich miastach, np. w Dąbrowie Górniczej czy dzielnicy Gdańska - Orunia. Proponowane rozwiązania zintegrowania tych terenów są różne. Są to realne potrzeby mieszkańców i muszą być dostrzeżone i rozwiązywane. Podkreślił jednocześnie jak trudne są negocjacje z podmiotami zarządzającymi koleją.

M.A. - zauważył brak na proponowanym obszarze rewitalizacji naniesienia istniejącej infrastruktury łączącej obydwa obszary w centrum po obu stronach torów.

Łukasz Pancewicz - wyjaśnił brak tym, że prezentowana mapa, stanowiąca załącznik do uchwały w sprawie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, została opracowana zgodnie z wytycznymi z ustawy o rewitalizacji, z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej. Przy określaniu granic jednostek urbanistycznych musiały zostać uwzględnione granice nieruchomości.

Paulina Żukowska - cała działka, na której jest torowisko, jest własnością PKP i nie można jej podzielić, w celu włączenia do obszarów.

B.B., przedstawiciel organizacji społecznej - poprzedni Miejski Program Rewitalizacji Olsztyna był tworzony z pominięciem przepisów ustawy o rewitalizacji. Stowarzyszenie Forum Rozwoju Olsztyna podnosiło wówczas, że jest to błąd i postulowało wykorzystanie możliwości jakie daje ustawa, zwłaszcza w zakresie specjalnych narzędzi jak np. umowa urbanistyczna. Zapytał jakie wnioski płyną z realizacji aktualnego Miejskiego Programu Rewitalizacji Olsztyna 2023 i czy jest prowadzona jego ocena. Wnioski z tej oceny należałoby wykorzystać przy tworzeniu nowego gminnego programu rewitalizacji.

Paulina Żukowska - monitoring programu prowadzony jest corocznie i obecnie publikowany jako element raportu o stanie miasta, tworzonego na podstawie przepisów ustawy o samorządzie

gminnym. Realizacja przedsięwzięć z MPRO jest praktycznie na ukończeniu, lecz część przedsięwzięć nie została zrealizowana ze względu na brak środków finansowych. Odmienna metodologia analizy danych i identyfikowania kryzysów w przypadku obydwu programów sprawia, że ciężko będzie odnieść wnioski z realizacji poprzedniego programu do planowania obecnego. Zauważyła natomiast, że obszar aktualnie proponowany do rewitalizacji, w dużej mierze pokrywa się z obszarem wyznaczonym w 2015 r.

Łukasz Pancewicz - podkreśli, że jednak nie metodologia, ale faktyczne efekty z realizacji poprzedniego programu powinny być obecnie wzięte pod uwagę, ponieważ rewitalizacja jest procesem ciągłym.

M.P., przedstawicielka Rady Osiedla Śródmieście – zawnioskowała, aby w dalszej pracy oraz rozmowach o obszarze rewitalizacji, nie rozdzielać starego miasta i pozostałych terenów Śródmieścia (ulice Wyzwolenia, Curie-Skłodowskiej, Ratuszowa), ponieważ obydwa obszary stanowią jedno osiedle. Zwróciła uwagę, że Śródmieście zawsze było postrzegane przez pryzmat starego miasta, ze szkodą dla pozostałych obszarów, które są zaniedbane i zapomniane, borykając się z wieloma problemami. To też są swego rodzaju getta, gdzie jest bardzo dużo nawarstwiających się problemów społecznych, głównie z lokatorami gminnego zasobu mieszkaniowego.

Łukasz Pancewicz - zasugerował, że można się zastanowić nad wydzieleniem i scharakteryzowaniem podobszarów na obszarze rewitalizacji, co może mieć znaczenie jeśli na etapie tworzenia GPR, gdy będziemy chcieli skorzystać ze specjalnych narzędzi z ustawy, np. ustanawiając SSR.

M.A.- skierował pytanie do Dyrektora Wydziału SF jakie będą środki finansowe z UE dostępne na realizację GRP.

Justyna Sarna-Pezowicz - przyznała, że środki europejskie będą stanowić największy z dostępnych budżetów przeznaczonych na rewitalizację. Opisała jakie typy projektów otrzymały wsparcie z regionalnego programu operacyjnego dla województwa warmińsko-mazurskiego w poprzednim okresie budżetowym (2014-2020). Scharakteryzowała podział środków w tworzonej właśnie regionalnym programie na obecny okres budżetowy (2021-2027). Program jest obecnie w fazie negocjacji i nie znamy zbyt wielu szczegółów. Wiemy, że kwota planowana na oś rewitalizacja obszarów miejskich to niespełna 60 mln euro na całe województwo, czyli dużo mniej niż w okresie poprzednim (RPO WiM 2014-2020).

W.B., przedstawiciel organizacji społecznej - zadał pytanie o wskaźnik dotyczący przestępstw: czy wiadomo jakie to przestępstwa?

Paulina Żukowska –Komenda Miejska Policji przekazała dane ogólne o przestępstwach, w rozumieniu przepisów prawa, bez konkretnej kwalifikacji czynu. Nie mamy wiedzy, które z tych przestępstw są związane z miejscem zamieszkania, a które dotyczą lokalizacji przestępstwa poza miejscem zamieszkania.

M.P. – stwierdziła, że jest w stałym kontakcie z dzielnicowym z obszaru osiedla Śródmieście i potwierdza, że część zgłaszanych przestępstw nie trafia do statystyk, a jeszcze inne nie są w ogóle zgłaszane, ponieważ mieszkańcy nie reagują.

L.M. - stwierdził, że to co widzi na prezentowanych mapach dotyczących osiedla Zatorze w zakresie ilości stwierdzonych przestępstw, nie jest przez niego jako mieszkańca odczuwane i nie czuje szczególnego zagrożenia w otoczeniu swojego miejsca zamieszkania.

Łukasz Pancewicz - podkreślił, że mimo, iż osiedla Zatorze i Śródmieście zostały zidentyfikowane jako obszary o wysokim wskaźniku przestępczości, to ich liczba na 1000 mieszkańców jest stosunkowo

niewielka, więc faktycznie nie trzeba myśleć o tym, jako szczególnym zagrożeniu. Podkreślił też aby nie utożsamiać obszarów zdegradowanych z totalną dewastacją w skali miasta, ponieważ diagnoza jest tylko obrazem zjawisk kryzysowych w skali lokalnej. Na tle innych miast, wskaźniki te mogą okazać się nieszczęśliwie problematyczne.

L.M. – ponownie podkreślił, że problem z jakim zmagają się Zatorze (osiedla po północnej stronie torów) to głównie problem odciążenia komunikacyjnego.

M.A. -zadał pytanie Dyrektor Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich, czy wiadomo jakie będą działania możliwe do sfinansowania ze środków unijnych i ile środków będzie przeznaczonych na działania społeczne.

Justyna Sarna – Pezowicz - komplementarność działań miękkich (społecznych) i twardych (inwestycyjnych) była wymagana już w poprzednim okresie programowania. Ten wymóg będzie prawdopodobnie obowiązywał również przy realizacji nowego programu regionalnego w zakresie osi rewitalizacja. Podkreśliła jednak podnoszone przez organizacje społeczne problemy z rekrutacją do projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego uczestników z obszaru rewitalizacji. Brak jest wystarczającego mechanizmu formalnego, który zapewniłby udowodnienie, że dany beneficjent faktycznie mieszka na obszarze rewitalizacji, a tego wymaga Instytucja Zarządzająca programem przy rozliczaniu projektów unijnych. Stanowi to duży problem dla podmiotów realizujących te projekty, bo mogą one całkowicie stracić dofinansowanie z tego powodu.

Łukasz Pancewicz - zwrócił uwagę, aby nie traktować GPR wyłącznie jako biletu do pieniędzy unijnych.

B. B. - podziękował za wyjaśnienie przez Justynę Sarnę – Pezowicz, problemów z rozliczaniem projektów społecznych, a także zgodził się z twierdzeniem eksperta, podkreślając, że programy powinny być tworzone dla miasta a nie dla środków finansowych.

M.A. - zapytał, jakie wagi były nakładane na wskaźniki.

Łukasz Pancewicz - odpowiedział, że jedynie wskaźniki dotyczące wyników egzaminów otrzymały wagę 1/3, aby nie zdominować innych wskaźników sfery społecznej.

Na koniec Justyna Sarna-Pezowicz podziękowała zebranych za udział w spotkaniu. Poprosiła o zastanowienie i dalsze przemyślenia na temat zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji, podkreślając, że większy obszar to większa ilość podmiotów, które mogą skorzystać z unijnych środków, ale obszar mniejszy to większa kompleksowość działań i szansa, że ich efekty będą bardziej intensywne i odczuwalne dla mieszkańców. Zaprosiła również do przesyłania uwag na ten temat na formularzu konsultacyjnym do 30.04. oraz zaprosiła na warsztaty, które odbędą się w najbliższy poniedziałek 25.04. na których będziemy poszukiwać potencjałów rozwoju lokalnego na proponowanym obszarze rewitalizacji.

Na spotkaniu nie padł konkretny wniosek dotyczący zasięgu przestrzennego obszaru zdegradowanego i proponowanego obszaru rewitalizacji. W spotkaniu wzięło udział 10 osób, w tym przedstawiciele mieszkańców, Rady Miasta Olsztyna, rad osiedli i organizacji społecznych.

Na tym protokół zakończono.

Protokół sporządziła:

Paulina Żukowska, Wydział Strategii i Funduszy Europejskich,

Olsztyn, Data 26.04.2022 r.

Podpis.....

GŁÓWNY SPECJALISTA

Paulina Żukowska

Zatwierdziła:

Justyna Sarna-Pezowicz, Dyrektor Wydziału Strategii i Funduszy Europejskich

Olsztyn, Data 27.04.2022 r.

Podpis.....

DYREKTOR WYDZIAŁU

Justyna Sarna-Pezowicz